

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **87298** (13) **U**
(51) МПК (2014.01)
C07C 229/58 (2006.01)
A61P 29/00
A61P 31/10 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2012 11680	(72) Винахідник(и): Ісаєв Сергій Григорович (UA), Сулейман Маргарита Мохеддінівна (UA), Яременко Віталій Дмитрович (UA), Зупанець Максим Володимирович (UA), Ханін Вадим Андрійович (UA), Жегунова Галина Петрівна (UA)
(22) Дата подання заявки: 09.10.2012	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 10.02.2014	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 10.02.2014, Бюл.№ 3	(73) Власник(и): НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, вул. Пушкінська, 53, м. Харків, 61002 (UA)

(54) 3-МОНОЕТАНОЛАМІНОСУКЦИНОЇЛАМІДО-N-(3',4'-ДИМЕТИЛФЕНІЛ)АНТРАНІЛОВА КИСЛОТА, ЩО ПРОЯВЛЯЄ ПРОТИЗАПАЛЬНУ, АНАЛЬГЕТИЧНУ, ДІУРЕТИЧНУ ТА ПРОТИГРИБКОВУ АКТИВНІСТЬ

(57) Реферат:

3-Моноетаноламіносукциноїламід-N-(3',4'-диметилфеніл)антранілова кислота загальної формули, що проявляє протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

UA 87298 U

Корисна модель належить до хіміко-фармацевтичної промисловості, зокрема до синтезу 3-моноетаноламіносукциноїламідо-N-(3', 4'-диметилфеніл) антранілової кислоти, що проявляє протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Пошук нових засобів з широким спектром фармакологічної дії є актуальною проблемою сучасної медицини. Відомий цілий ряд лікарських засобів синтетичного походження, кожен з яких має свою домінуючу дію: фурацилін (протигрибкова дія), натрію диклофенак (протизапальна дія), анальгін (анальгетична дія), гіпотиазид (діуретична дія) (Машковский М.Д. Лекарственные средства. -М: ООО "Издательство Новая Волна", 2006. - С. 852, 170, 159, 499).

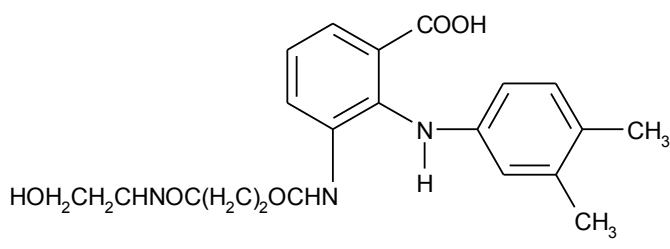
До недоліків зазначених засобів можна віднести, зокрема, наявність у тій чи іншій мірі негативної побічної дії. У комплексному лікуванні виникає необхідність призначення хворому одночасно декількох лікарських засобів з моноспрямованою фармацевтичною дією, внаслідок чого загальна побічна дія підсилюється.

15 За найближчий аналог вибрано - 3,5-динітро-2-N-(3'-хлорфеніл)антранілову кислоту, яка проявляє протизапальну, анальгетичну та діуретичну активність (Деклараційний патент на винахід №65875 А (Україна) МПК: С 07 С 229/58, А 61 К 31/95. Заявлено 17.06.2003. Опубліковано 15.04.2004. Бюлетень №4).

Сполука за найближчим аналогом має широкий спектр дії, проте ступінь фармацевтичної активності та спектр дії може бути реально підвищений та розширений.

В основу корисної моделі поставлена задача по створенню нової хімічної сполуки, що проявляє підвищену протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Поставлена задача вирішується шляхом синтезу нової індивідуальної хімічної сполуки 3-моноетаноламіносукциноїламідо-N-(3', 4'-диметилфеніл) антранілової кислоти формули:

що проявляє протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Речовина, яка заявляється, утворена взаємодією моноетаноламід-3-карбокси-2-хлорсукцинанілової кислоти та 3,4-ксілідину у присутності калію карбонату та міді оксиду при нагріванні реакційної суміші до 180-220 °C без розчинників.

30 3-моноетаноламіносуцціноїламід-N-(3', 4'-диметилфеніл)антранілова кислота - порошок світло-зеленого кольору, погано розчинний у воді, гексані, добре розчинний в етанолі, діоксані, ДМСО, ДМФА. Будова сполуки підтверджена за допомогою елементного аналізу та 14-спектроскопії, а індивідуальність - методом тонкошарової хроматографії.

Корисна модель ілюструється наступними прикладами:

Приклад 1. Суміш 3,14 г (0,01 моль) моноетаноламідів 3-карбокси-2-хлорсукцинанілової
кислоти, 1,21 г (0,01 моль) 3,4-ксилідину, 1,38 г (0,01 моль) безводного калію карбонату, 0,010 г
(0,0005 моль) міді оксиду нагрівають при температурі 180-200 °С протягом 2 годин. Після
охолодження до реакційної маси додають 15 мл 50 % водного етанолу із активованим вугіллям,
кип'ячать 15 хвилин та швидко фільтрують крізь складчастий фільтр. Фільтрат підкислюють
кислотою хлористоводневою до рН~3. Осад, який випав, відфільтровують, промивають водою
та сушать.

Вихід 3,75 г (94 %), $T_{\text{пл.}}$ 194-195 °С, М.м. 399,446

Брутто-формула: $C_{21}H_{25}N_3O_5$

Розраховано: С, % 63,14; N, % 10,51; Н, % 6,31.

45   Знайдено: C, % 63,02; N, % 10,59; H, % 6,39.

14- спектра KBr, cm^{-1} : 3344, 2958, 2945, 1710, 1642, 1602, 1570, 1412, 1235.

Rf: 0,38 в системі (ацетон-хлороформ-гексан-етанол 2:1:2:1).

Приклад 2. Вивчення протизапальної активності заявленої сполуки проводилося на моделі карагенинового набряку у мишей (Яковлева Л.В., Зупанец І.А. Использование модели карагенинового отека у мышей при поиске противовоспалительных средств // Деп. в УкрНИИНТИ 07.07.87. -№1908. -Ук. 87).

Як критерії фармакологічної активності вибрано ізоелективну дозу (DE_{50}), при якій фармакологічний ефект набуває 50 % випадків у експериментальній групі тварин; рівень гострої

токсичності (DL_{50}); терапевтичний індекс ТІ (показник відношення $\frac{DL_{50}}{DE_{50}}$); відносний терапевтичний індекс.

Результати вивчення протизапальної активності та токсичності 3-моноетаноламіносукциноїламід-N-(3', 4'-диметилфеніл)антранілової кислоти (сполука 1) у порівнянні з 3,5-динітро-2-N-(3'-хлорфеніл)антраніловою кислотою (найближчий аналог) та натрію диклофенаком наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Протизапальна активність та токсичність сполуки 1 у порівнянні з найближчим аналогом та натрію диклофенаком

Сполука	DE ₅₀ , мг/кг	DL ₅₀ , мг/кг	Терапевтичний індекс (ТІ)	Відносний ТІ по вольтарену
Сполука 1	5,31	>6500	>1224	27,2
Найближчий аналог	10,4	>2700	>259,6	5,7
Натрію диклофенак	8,0	360	45,0	1

Як видно за даними таблиці 1, сполука 1 має виражену протизапальну активність, за широтою терапевтичного ефекту перевищує натрію диклофенак у 27,2 разу, а найближчий аналог у 4,77 разу.

Приклад 3. Вивчення анальгетичної активності 3-моноетаноламіносукциноїламід-N-(3', 4'-диметилфеніл)антранілової кислоти (сполука 1) проводилося за методом "оцтових корчів" у білих лабораторних щурів масою 150-180 г. Корчі були викликані внутрішньочеревним введенням 0,75 % оцтової кислоти у дозі 1 мл на 100 г маси тіла тварини. Підрахунок кількості корчів проводили через 15 хвилин після введення розчину оцтової кислоти протягом 30 хвилин.

Як критерії фармакологічної активності вибрано ізоєфективну дозу (DE_{50}), при якій анальгетичний ефект набуває 50 % випадків у експериментальній групі тварин; рівень гострої токсичності (DL_{50}); терапевтичний індекс (ТІ); відносний терапевтичний індекс.

Результати вивчення анальгетичної активності та токсичності сполуки 1 у порівнянні з найближчим аналогом та анальгіном наведені в таблиці 2.

Таблиця 2

Анальгетична активність та токсичність сполуки 1 у порівнянні з найближчим аналогом та анальгіном

Сполука	DE ₅₀ , мг/кг	DL ₅₀ , мг/кг	Терапевтичний індекс (ТІ)	Відносний ТІ по анальгіну
Сполука 1	6,00	>6500	1083,33	49,79
Найближчий аналог	14,1	>2700	191,49	8,78
Анальгін	55	1197	21,76	1

Як видно за даними таблиці 2, сполука 1 за широтою терапевтичної дії перевищує анальгін у 49,79 разу, а найближчий аналог у 5,67 разу.

Приклад 4. Вивчення діуретичної активності проводили за методою Е.Б.Берхіна (Методы изучения действия новых химических соединений на функцию почек / Хим. - фармацев. журн.- 1977. -Т. 11, №5. -С. 3-11.) на білих щурах лінії Вістар масою 120-160 г. Кожна серія складалася з 7 тварин. Кожну з досліджених сполук вводили у дозі 50 мг/кг у водному розчині із розрахунку 3 мл води на кожні 100 г ваги тварини. Сечу збирали кожну годину протягом 4 годин.

Як критерій фармакологічної активності вибрано об'єм сечі дослідних тварин, який розраховано у відсотках у порівнянні з контролем.

Результати вивчення діуретичної дії сполуки 1, найближчого аналога та гіпотіазиду наведені у таблиці 3.

Таблиця 3

Діуретична активність сполуки 1 у порівнянні з найближчим аналогом та гіпотіазидом.

Сполука	Діуретична активність, в % к контролю	DL ₅₀ , мг/кг
Сполука 1	470	>6500
Найближчий аналог	не виявляє	>2700
Гіпотіазид	212	320

Як видно за даними таблиці 3, сполука 1 за діуретичною дією перевищує гіпотіазид у 2,22 рази. Заявлена сполука є у 20,31 разу менш токсичною ніж гіпотіазид. Найближчий аналог даних фармакологічних властивостей в умовах експерименту не виявив.

5   Приклад 5. Визначення протигрибкової активності проводилось у дослідях in vitro за відомою методикою (Справочник по микробиологическим и вирусологическим методам исследования / Под ред. М.О. Бригера, -3-е изд. перераб. и доп. - М.: Медицина, 1982.-462 с).

10   Для вирощування грибів використовувалось середовище Сабуро (рН=6,5-6,7). Навантаження складало 500-600 репродуктивних тілець штамів *Candida albicans* в 1 мл середовища. Протигрибкову дію оцінювали за мінімальною мікостатичною концентрацією (ММК), вираженою в мкг/мл.

15   Результати вивчення протигрибкової активності та токсичності 3-моноетаноламіносукциноїламід-N-(3',4' - диметилфеніл) антранілової кислоти (сполука 1) у порівнянні з 3,5-динітро-2-N-(3'-хлорфеніл)антраніловою кислотою (найближчий аналог) та фурациліном наведені в таблиці 4.

Таблиця 4

Протигрибкова активність відносно *Candida albicans* та токсичність сполуки 1, найближчого аналога та фурациліну

Сполука	ММК (мкг/мл)	DL ₅₀ , мг/кг
Сполука 1	11,5	>6500
Найближчий аналог	не виявляє	>2700
Фурацилін (нітрофурал)	64,0	82,5

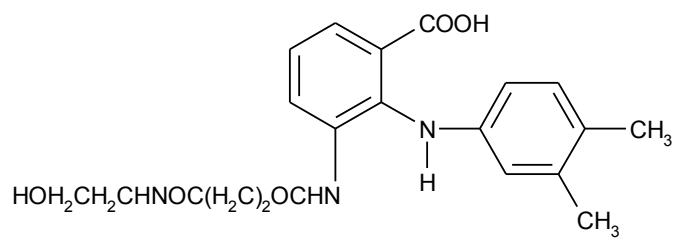
20   Як видно за результатами дослідження, наведеними у таблиці 4, сполука 1 інгібує ріст *Candida albicans* у концентрації у 5,57 разу меншій ніж фурацилін. Найближчий аналог не проявляє протигрибкову дію відносно *Candida albicans*. В результаті експерименту встановлено також, що заявлена сполука є менш токсичною, ніж наведений препарат порівняння та найближчий аналог.

25   Таким чином, заявлена сполука 3-моноетаноламіносукциноїламід-N-(3', 4'-диметилфеніл)антранілова кислота проявляє широкий спектр фармакологічної дії: протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову. За окремими видами активності вона перевищує дію препаратів порівняння натрію диклофенаку, анальгіну, гіпотіазиду та фурациліну.

30   Заявлена сполука може знайти застосування у медичній практиці при створенні лікарських засобів у різних лікарських формах для лікування інфекційних та запальних процесів, а також середньої сили больових синдромів.

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

35   3-Моноетаноламіносукциноїламід-N-(3',4'-диметилфеніл)антранілова кислота загальної формули

що проявляє протизапальну, анальгетичну, діуретичну та протигрибкову активність.

Комп'ютерна верстка Д. Шеверун

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601